

Plan for habilitering og rehabilitering 2023-2026

Innhold

Formål	4
Innledning	4
Planverk i Averøy kommune	5
Målsetting	6
Målgruppe	6
HVA BETYR BEGREPENE?	6
Habilitering og rehabilitering	6
Koordinerende enhet	6
Forebyggende arbeid	7
Velferdsteknologi	7
Brukermedvirkning	7
Tverrfaglig samarbeid	7
Helhetlig pasientforløp	7
Universell utforming	7
REHABILITERING – HVOR STÅR VI	8
Tildelingsenheten	8
Fysioterapi	8
Innsatsteam	8
Forebyggende hjemmebesøk	9
Ergoterapi	9
Psykisk helse og rus	9
Hjemmesykepleie	9
Bo- og habiliteringstjenesten	10
Sykehjem	10
Hjelpemidler	10
Kortvarig behov	10
Langvarig behov	11
Velferdsteknologi	11
Frivillighet	12
REHABILITERING I ÅRENE FREMOVER	12
Helsekompetanse	13
Kompetanse i kommunen	13
HANDLINGSPROGRAM	14
Overordnet mål	14
Mål og tiltak	14
KILDER:	16

Arbeidsgruppen har bestått av:

Marte Rødal Vassli – koordinator for habilitering og rehabilitering, tildelingsenheten

Nina Olsen Gustad, avdelingskoordinator, hjemmetjenesten.

Carina Ellingvåg, enhetsleder, botjenesten.

Karoline Marthinussen Leite, fysioterapeut, hjemmetjenesten.

Kristianne Bratsberg Aae, fysioterapeut, innsatsteam.

Henrik Hagerup-Jenssen, sykepleier, innsatsteam.

Ann Kristin Fiskerstrand, ergoterapeut, hjemmetjenesten.

Marius Sørvik Bøe, ergoterapeut, innsatsteam.

Ida Kristine Ingebrigtsen Ormset, avdelingskoordinator, Averøy sykehjem.

Formål

Formålet med planen er å ivareta kommunens lovpålagte plikter rundt rehabilitering. Averøy kommune ønsker på denne måten å sikre at brukere med sammensatte behov mottar tjenester som er forsvarlig både når det gjelder den enkelte tjeneste og ved koordinering av et sammensatt tjenestetilbud. Målet er at brukere med sammensatte behov skal kunne mestre og delta likeverdig i samfunnet ut fra de forutsetninger den enkelte har.

Innledning

Det er en økende andel eldre mennesker i kommunen og dette er en utvikling som kommer til å fortsette fremover. Flere vil ha et økt behov for helse- og omsorgstjenester og det må tas høyde for i planlegging og politikkutvikling. Helsetilstand og funksjon kan endre seg raskt med økende alder. Vi må ha en tjeneste som fanger opp dette og bidrar til at flere eldre mennesker kan bo trygt hjemme (Meld. St. 24, (2022-2023), s.7).

Kommunen har hovedansvaret for koordinering av rehabiliteringstjenester. Denne planen har tatt utgangspunkt i Averøy kommunes forrige rehabiliteringsplan. Dette er en rullering og oppdatering av planen for perioden 2023 - 2026, etter mandat fra kommunedirektør.

Tradisjonelt har rehabilitering hatt fokus på helsetjenester og det å bli «frisk igjen». Det er mindre kjent at målet med rehabilitering skal være økte muligheter for mestring og at dette omfatter deltakelse på arenaer som skole, arbeid, kultur og nærmiljø. Rehabilitering har selvstendighet og deltagelse som formål og det gjør at andre sektorer enn helsetjenestene må komme på banen med tanke på den enkelte bruker. Dessuten trenger en samfunnsmessige tiltak slik at det tilrettelegges for alle. Det er dette tverretatlige aspektet som ligger til grunn for den nye rehabiliteringspolitikken (Forskrift om habilitering og rehabilitering, 2012, §1-3).

Begrepet habilitering har vært, og skal fortsatt være, reservert for tiltak til barn, unge og voksne med funksjonsnedsettelse som er medfødt, eller som de har fått tidlig på grunn av sykdom, skade eller lyte ("Habilitering", 2020). I planen vil habilitering bli nevnt spesielt der det er hensiktsmessig. Det som gjelder for begge områder vil benevnes som rehabilitering.

Rehabilitering i kommunene er regulert av forskjellige lover, forskrifter og veiledere, blant annet:

- Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester (2011)
- Lov om pasient- og brukerrettigheter (1999)
- Lov om folkehelsearbeid (2011)
- Forskrift om habilitering og rehabilitering, individuell plan og koordinator (IS-2651)
- St.meld. 24 Fellesskap og mestring – Bo trygt hjemme (2022- 2023)
- St.meld. 34 Folkehelse: God helse – felles ansvar (2012-2013)
- St.meld. 29 Morgendagens omsorg (2012-2013)
- St.meld. 47 Samhandlingsreformen (2008-2009)
- St.meld. 26 Primærhelsetjenestemeldingen (2014-2015)
- Opptrappingsplan for habilitering og rehabilitering (2017-2019)
- Rundskriv om forebyggende hjemmebesøk i kommunene (I-2/2016)
- Veileder - Samarbeid om tjenester til barn, unge og deres familier (2022)

Planverk i Averøy kommune

Kommunen har en overordnet kommuneplan. I tillegg må vi sørge for at alle fagplaner henger sammen. Følgende planer eksisterer, eller er under utarbeidelse og skal henge sammen med rehabiliteringsplanen for å sørge for et best mulig tilbud for de som trenger det:

- Oppvekstplan 2022 – 2025
- Omsorgsplan 2021 – 2026
- Tiltaksplan for psykisk utviklingshemmede 2022 – 2026 er en underplan til omsorgsplanen.
- Plan for psykisk helsearbeid 2015 - 2020

- Ruspolitisk handlingsplan 2021 – 2024
- Handlingsplan for vold i nære relasjoner 2023 - 2027

Målsetting

Habilitering- og rehabiliteringsarbeidet skal bidra til å bevare eller bedre menneskers mulighet for deltagelse i eget liv. Fokus skal endres til å forebygge. Rehabilitering skal settes inn tidlig og etter mindre funksjonsfall, og på den måten gjøre mennesker i stand til igjen å ta ansvar for sitt eget liv.

Målgruppe

Målgruppene for habilitering og rehabilitering er i utgangspunktet alle med fall i funksjon og som har behov for sammensatte, planlagte og koordinerte tiltak for å nå eller å vedlikeholde sitt optimale fysiske, sansemessige, intellektuelle, psykiske og sosiale funksjonsnivå, uavhengig av diagnose og alder. Pårørende vil i mange tilfeller også være med i målgruppen for å sikre informasjonsflyt.

HVA BETYR BEGREPENE?

Habilitering og rehabilitering

Habilitering og rehabilitering er tidsavgrensede, planlagte prosesser med klare mål og virkemidler, hvor flere aktører samarbeider om å gi nødvendig bistand til brukerens egen innsats for å oppnå mest mulig funksjons- og mestringsevne, selvstendighet og deltagelse sosialt og i samfunnet (Helsedirektoratet, 2020).

Koordinerende enhet

Det skal finnes en koordinerende enhet for habiliterings- og rehabiliteringsvirksomheten kommunen. Den koordinerende enheten skal bidra til å sikre helhetlige tilbud til pasienter og brukere med behov for sosial, psykososial, eller medisinsk habilitering og rehabilitering (Forskrift om habilitering og rehabilitering, 2011, §6).

Forebyggende arbeid

Forebyggende arbeid er tiltak som fører til *reduksjon* i sykdommer, skader, sosiale problemer, dødelighet og risikofaktorer (Nasjonal digital læringsarena, 2020).

Velferdsteknologi

“Velferdsteknologi er en fellesbetegnelse på tekniske installasjoner og løsninger som kan bedre den enkeltes evne til å klare seg selv i egen bolig, og bidra til å sikre livskvalitet og verdighet for brukeren” (Direktoratet for e-helse 2021).

Brukermedvirkning

Brukermedvirkning er lovfestet, og helsetjenesten skal sørge for at brukeren blir inkludert i sin behandling og kan medvirke til denne. Dette organiseres gjennom samarbeid mellom bruker og tjenesteyter, hvor brukeren har innflytelse på planlegging og faktisk utførelse av sitt rehabiliteringstilbud (Helsedirektoratet, 2017).

Tverrfaglig samarbeid

Tverrfaglig samarbeid er en strukturert arbeidsform som forutsetter dialog og felles beslutningspunkter mellom personell fra ulike faggrupper og sammen med pasient, bruker og eventuelt pårørende. Dette gjelder både i utredning av behov og planlegging, gjennomføring og evaluering av tiltak (Helsedirektoratet, 2018).

Helhetlig pasientforløp

Ifølge Helsedirektoratet (2019) er helhetlig pasientforløp definert på følgende måte:

«En helhetlig, sammenhengende beskrivelse av en eller flere pasienters kontakter med ulike deler av helsevesenet i løpet av en sykdomsperiode».

Universell utforming

Universell utforming innebærer at bygninger, omgivelser, transportmidler og produkter utformes på en slik måte at de kan brukes av alle mennesker, i så stor utstrekning som mulig, uten behov for tilpasning eller spesiell utforming. Kjennetegnet på at en løsning er universelt

utformet er at alle kan bruke hovedløsningen, uten spesiell tilrettelegging i etterkant (FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne, 2013).

REHABILITERING – HVOR STÅR VI

Tildelingsenheten

I Averøy er koordinerende enhet organisert under Tildelingsenheten som skal bidra til å sikre at pasienter og brukere med behov for sosial, psykososial eller medisinsk habilitering eller rehabilitering får et helhetlig tilbud. Tildelingsenheten saksbehandler og skriver vedtak på tjenester kommunen har ansvar for etter den kommunale helse- og omsorgstjenesteloven. Tildelingsenheten standardiserer tildeling av tjenester, koordinerer tjenester både internt i kommunen og mot helseforetaket. Tildelingsenheten behandler søknader til transportordningen for funksjonshemmede, og har også ansvar for det boligsosiale arbeidet. Fra 2020 koordinerer Tildelingsenheten også folkehelsearbeidet i kommunen.

Fysioterapi

Den kommunale fysioterapitjenesten har lokaler på Bremsnes. Tjenesten tilbyr fysioterapi og oppfølging i hjemmet, poliklinikk og gruppetreninger. I tillegg er fysioterapeuten 3-4 dager i uken på korttidsavdelingen ved sykehjemmet. Pasientgruppen er hovedsakelig eldre mennesker med flere tjenester og sammensatte behov. Kommunen har også avtale med ABC fysioterapi og akupunktur.

Innsatsteam

Innsatsteamet er et tverrfaglig team bestående av fysioterapeut, sykepleier og ergoterapeut. Ved utskrivning fra sykehus, rehabilitering- eller kommunalt korttidsopphold kartlegger innsatsteamet brukers hjelpebehov, tilrettelegger bolig og følger bruker opp i en tidsavgrenset periode. Innsatsteamet tilbyr opptrening i dagliglivets aktiviteter slik at bruker kan bli mest mulig selvhjulpent og har mulighet til å fortsette å bo hjemme. Brukers ønsker og mål om aktivitet og deltakelse i eget liv er utgangspunktet i arbeidet.

Forebyggende hjemmebesøk

Et forebyggende hjemmebesøk er en uoppfordret og oppsøkende individuell råd- og veiledningstjeneste med formål å bevare funksjon og helse til eldre over 80 år. Besøket består i hovedsak av samtale, med tema som for eksempel sikkerhet i hjemmet, medisiner, fysisk aktivitet, boforhold, ernæring, funksjonsnivå, hjelpemidler og ernæring. En får også utdelt informasjon rundt de aktuelle temaene og hvordan kommunen kan bistå. Tjenestefokus er bidrag til økt mestring og redusere framtidig behov for helse og omsorgstjenester.

Ergoterapi

Ergoterapitjenesten er et lavterskeltilbud, der alle kan ta kontakt uten noen henvisning. Tilbyr tjenester til alle innbyggere, barn og voksne, hjemmeboende, institusjoner, skoler og barnehage. Gjennomfører hjemmebesøk hvor en kartlegger behov og tilrettelegginger for å kunne opprettholde funksjonsnivået og være delaktig i de aktiviteter som er viktige for deg.

Psykisk helse og rus

Psykisk helse- og rustjeneste består av ansatte med ulik tilnærming til rus- og psykiske helseutfordringer. Tjenesten holder til på Bremsnes og består av oppfølgingsteam, kognitivt team, rusteam og Mestringssenteret. Oppfølgingsteamet består av psykiatriske sykepleiere, rusrådgiver og erfaringskonsulent som i hovedsak følger opp personer med langvarige rus- og/eller psykiske helseutfordringer. Kognitivt team er et tilbud for personer med milde til moderate utfordringer i forhold til angst, depresjon, stress, søvnforstyrrelser eller belastninger som over tid gir deg utfordringer med din psykiske helse. Rusteamet er en del av oppfølgingsteamet, og består av rusrådgiver og erfaringskonsulent. Teamet følger opp personer med behov for støtte og hjelp knyttet til lettere eller med alvorlig avhengighetsproblematikk. Mestringssenteret er et lavterskeltilbud for Averøys befolkning.

Hjemmesykepleie

Hjemmesykepleien har lokaler på Bremsnes. Hjemmesykepleien gir hjelp og veiledning (gjennom hele døgnet) til eldre, syke eller personer med funksjonsnedsettelse og deres

pårørende som bor hjemme. Hjemmesykepleien bistår med medisiner, stell, sårbehandling, veiledning om kosthold og til mestre oppgaver på egen hånd, hjelp til å stå opp/legging, toalettbesøk og veiledning til pårørende. Hjemmesykepleien bistår i korte eller lengre rehabiliteringsfaser. Helsetjenester i hjemmet er gratis. Betalingstjenester som trygghetsalarm, matombringning og hjemmehjelp organiseres og av hjemmesykepleien.

Bo- og habiliteringstjenesten

Bo- habiliteringstjenesten yter tjenester til grupper med nedsatt funksjonsevne, som for eksempel personer med psykisk utviklingshemming, autismespekterdiagnoser og andre adferds diagnoser. Gruppen med autismespekterdiagnoser og andre adferds diagnoser er en gruppe tjenestemottagere som er i vekst, og vil være avhengig av bistand og tilrettelagte tilbud fra flere av kommunens tjenester. Tjenesten gis etter vedtak ut ifra individuelle behov med variasjon fra noen timers oppfølging i uken til døgkontinuerlig oppfølging.

Sykehjem

Ved Averøy sykehjem er avdeling A en korttids – og rehabilitering avdeling. Her kommer pasienter som i en periode har behov for tettere oppfølging av sykepleier og lege, i tillegg til pasienter med behov for rehabilitering. Det er legetilsyn 3 dager i uken, hvor pasienter som har behov blir tilsett av lege. Avdelingen har tilsyn og trening med fysioterapeut ca. 3 ganger i uken, i tillegg til personale som har stort fokus på hverdagstrening og rehabilitering. Korttidsavdelingen har tett tverrfaglig samarbeid med fysioterapeut, ergoterapeut, sykepleier, tildeling og hjemmetjenesten for at pasienten skal få best mulig oppfølging under oppholdet og ved hjemreise. Gjennom brukermedvirkning, tilrettelagt trening og oppfølging av tilsynslege er målet at pasienten skal rehabiliteres tilbake til egnet bolig.

Hjelpemidler

Kortvarig behov

Utlån av tekniske hjelpemidler med varighet under 2 år anses som korttidsutlån er et kommunalt ansvar. Kommunen låner ut enkle hjelpemidler i en begrenset periode, fra eget korttidslager på Bremsnes. Korttidslageret har blant annet manuelle rullestoler, rullatorer,

toalettforhøyere, dusjstoler og støttestenger til utlån. Hjelpemidlene er ikke individuelt tilpasset, men skal dekke et generelt behov.

Hjelpemidler på korttidslån kan hentes og leveres etter avtale med ergoterapeut eller hjelpemiddeltekniker. Du kan også få hjelpemidlene kjørt hjem til deg. Større hjelpemidler, hjelpemidler som krever montering, syn- og hørselshjelpemidler vil bli montert og utlevert av ansatte i kommunen.

Langvarig behov

Om du har en langvarig og vesentlig funksjonsnedsettelse, kan det søkes om hjelpemidler via NAV Hjelpemiddelsentral. Staten har avtaler på hvilke hjelpemidler du kan få låne. Det betyr at du ikke kan velge fritt blant alt som finnes på markedet. Fagpersonen som hjelper deg å søke kan informere deg om dette. Kommunal ergoterapeut kan bistå deg med utforming av søknaden om hjelpemidler. Enklere hjelpemidler kan formidles også av kommunale hjelpemiddelkontakter i hjemmetjenesten. Større hjelpemidler, hjelpemidler som krever montering, spesielle tilpasninger syn- og hørselshjelpemidler vil bli montert og utlevert av hjelpemiddeltekniker eller ergoterapeut.

Velferdsteknologi

Målet med velferdsteknologi er å skape en tryggere og enklere hverdag både for brukere, pårørende og omsorgspersonell. Velferdsteknologi skal bidra til å gi bedre tjenester for hjemmeboende eldre, pasienter i sykehjem, pasienter innen rus og psykisk helse og personer med nedsatt funksjonsevne (Kompetansebroen, 2021).

Det har vært mye fokus på å ta i bruk velferdsteknologi de siste seks årene. I Averøy er alle trygghetsalarmer blitt digitale. Nøkkelpokser er erstattet med e-lås, det er noen dører en ikke kan montere e-lås på og nøkkelpokser brukes i disse tilfellene. Elektronisk medisineringsstøtte, ved hjelp av ulike medisindispensere, er tatt i bruk i hjemmetjenesten. Averøy tilbyr GPS for hjemmeboende demente i samarbeid med pårørende og har digitalt tilsyn ved Ladevangen omsorgssenter. Målet videre er å implementere digitale tilsyn videre ut i

hjemmetjenesten, digital hjemmeoppfølging og følge opp og utvikle de velferdsteknologiene som er tatt i bruk.

Frivillighet

Pårørende og nærmiljøet ellers er en viktig ressurs i rehabiliteringsarbeidet. Vi bør heller ikke glemme hva det lokale kultur- og idrettsliv kan bidra med. Vi har for eksempel bygdeutvalg, helselag, frivillige organisasjoner og brukerorganisasjoner. Frivillighetssentralen har flere tilbud både med møtepunkt og turtilbud for alle aldersklasser. I tillegg til aktiviteter gjennom idrettslag er det mange andre tilbud om fysisk aktivitet rundt omkring i kommunen. Kommunen har mange turløyper med varierende vanskelighetsgrad. Det finnes også noen løyper som er tilrettelagt for bevegelseshemmede.

Sterk og Stødig er en forebyggende treningsgruppe for seniorer. Treningsgruppen er et samarbeidsprosjekt mellom Averøy kommune og frivillige, først initiert av Pensjonistforeningen, hvor kommunen har kurset frivillige til å være instruktører. Treningsprogrammet inneholder øvelser for bevegelighet, kondisjon, muskelstyrke og balanse. Målgruppen er hjemmeboende eldre som klarer seg godt i eget hjem uten særlig bistand fra kommunen. For å delta på gruppen må man være i stand til å gå uten hjelpemidler innendørs. Treningsgruppen passer for de som erfarer endringer i bevegelsesfunksjon, ustøhet i enkelte situasjoner, redusert gangfunksjon og er bekymret for å falle/eller har hatt fall (Aldring og helse, 2023).

REHABILITERING I ÅRENE FREMOVER

Kommunen har ansvar for rehabilitering. Dette medfører at kommunen skal prioritere ressurser, plassere ansvar og tilrettelegge for tverrfaglig samarbeid. Noen yrkesgrupper er som oftest sentrale i rehabiliteringstiltakene, som sykepleiere, helsefagarbeidere, hjemmehjelpere, fysioterapeuter, ergoterapeuter, leger, vernepleiere, helsesykepleiere og lærere. Men i mange tilfeller er det nødvendig at også andre yrkesgrupper deltar. Alle profesjoner og institusjoner kan fange opp rehabiliteringsbehov. Dette skal videreformidles til koordinerende enhet slik at kommunen kan sette i gang med rehabiliteringstiltak.

Helsekompetanse

Det er behov for å styrke innbyggernes helsekompetanse. Helsekompetanse er evnen en person har til å få tilgang til å forstå, vurdere og bruke helseinformasjon for å kunne ta kunnskapsbaserte helserelaterte avgjørelser i hverdagen (Meld. St. 24 (2022-2023), s.105). Innbyggernes helsekompetanse kan forbedres for å nyttiggjøre seg av helseinformasjon. Det er behov for fortsatt økt oppmerksomhet på tidlig innsats og forebyggende tjenester da alle innbyggere må sikres muligheten til å være aktive deltakere i egen helse og behandling fortrinnsvis i hjemmet.

Kompetanse i kommunen

Det er kontinuerlig behov for opplæring og generell kompetanseheving i rehabilitering i alle tjenesteenheter. Kunnskaper, ferdigheter og holdninger må videreutvikles. Forebygging, rehabilitering og vedlikeholdende arbeid må settes på dagsorden.

De fleste av de som har behov for rehabilitering går gjennom en stor omveltning i livet, der de må takle endringene som har oppstått.

Arbeidsgruppen ser at det er behov for å styrke kompetansen innenfor rehabiliteringsfeltet. Det kan gjøres ved å legge til rette for at ansatte med interesse for rehabilitering skal kunne ta etterutdanning, videreutdanning, delta på konferanser og kurs for å øke kommunens kompetanse innen rehabiliteringsfeltet. Dette åpner opp for fagdager med internundervisning i rehabiliteringsfeltet.

Arbeidsgruppen erfarer at behovet for ulike roller bør utredes i kommunen som ikke eksisterer i dag. Dette for å bedre rehabiliteringstilbudet og det forebyggende arbeidet i Averøy kommune.

HANDLINGSPROGRAM

Overordnet mål

Rehabiliteringsarbeid er innarbeidet på alle nivå i kommunen både økonomisk og i praksis.	Politisk styring på at rehabiliteringsarbeid skal prioriteres i alle ledd.	Politiske vedtak som fremmer innbyggernes selvstendighet, gir økonomisk gevinst.
---	--	--

Mål og tiltak

Mål	Tiltak	Økonomi	Ansvar
Innkjøp av hjelpemidler	Kartlegge behov for innkjøp av hjelpemidler på korttidsavdeling og til det kommunale hjelpemiddellageret. Sikre nødvendige hjelpemidler for å drive forsvarlig rehabilitering.	En årlig budsjett-post.	Avdelingsleder korttidsavdeling og Koordinator ved Tildelingsenheten Økonomisk ansvar: Enhetsleder Forebyggende enhet Enhetsleder sykehjem
Kompetanse	Kartlegge behov for økt kompetanse innen rehabiliteringsfeltet. For eksempel logoped og klinisk avansert sykepleier	Må innarbeides i budsjett	Enhetsledere i Helse- og sosialtjenesten
Endre arbeidsmetode i omsorgstjenesten til å rehabilitere der det er mulig i stedet for å hjelpe.	Utvikle kompetanse om rehabilitering hos personale i helse- og omsorgstjenesten. Holdningsendring blant ansatte.	Midler til etter/ videre-utdanning.	Alle Samarbeid mellom avdelingsledere i botjeneste, hjemmetjenesten og sykehjem samt

Mål	Tiltak	Økonomi	Ansvar
	Minimum 1 fagdager per år med tverrfaglig deltagelse fra botjeneste, hjemmetjeneste og sykehjem.	100 000,- til fagdager og interne/eksterne kurs.	koordinator ved Tildelingsenhet.
Velferdsteknologi utvikles videre og er en naturlig del av tjenester som tilbys.	Videreutvikle kompetansen innen velferdsteknologi.	100 000,- til interne og eksterne kurs	Enhetsledere i Helse- og omsorgstjenesten
Dra nytte av frivillige i rehabiliteringsarbeidet	Opprette kontakt og utveksle informasjon med lag og organisasjoner. Fremme pasientvenngruppa på sykehjemmet Videreutvikling av treningsgrupper Samarbeid med Frivillighetssentralen		Koordinator for habilitering og rehabilitering.

Handlingsprogrammet skal årlig evalueres av rehabiliteringsteamet. Planen skal revurderes hvert 4. år.

KILDER:

Aldring og Helse. (2023, 7 juli). *Sterk og stødig - Treningsgrupper tilpasset for seniorer*.

Aldring og helse. <https://www.aldringoghelse.no/fysisk-helse/laer-mer-om-fysisk-helse/sterk-og-stodig/>

Berteussen, L.M. (2020, 20.mai). Habilitering. I Store medisinske leksikon. Hentet

13.september 2023 fra <https://sml.snl.no/versionview/1162625>

Forskrift om habilitering og rehabilitering. (2011). *Forskrift om habilitering og rehabilitering, individuell plan og koordinator* (FOR-2004-12-23-1837). Lovdata.

<https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2011-12-16-1256>

Direktoratet for e-helse (2021). *Velferdsteknologi og digital hjemmeoppfølging*. E-helse.

<https://www.ehelse.no/velferdsteknologi-og-digital-hjemmeoppfolging>

Helsedirektoratet (2017). Brukermedvirkning [nettdokument]. Oslo: Helsedirektoratet (sist faglig oppdatert 15. desember 2022, lest 08. september 2023). Tilgjengelig fra

<https://www.helsedirektoratet.no/tema/brukermedvirkning>

Helsedirektoratet (2019). *Oppfølging av pasienter med store og sammensatte behov*.

Helsedirektoratet. Hentet fra: <https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/oppfolging-av-personer-med-store-og-sammensatte-behov/helhetlige-pasientforlop#hva-er-helhetlige-pasientforlop>

Helsedirektoratet (2020). *Rehabilitering, habilitering, individuell plan og koordinator*.

Helsedirektoratet. <https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/rehabilitering-habilitering-individuell-plan-og-koordinator/formal-og-overordnede-prinsipper-for-habilitering-og-rehabilitering-individuell-plan-og-koordinator/gjennomgang-av-definisjonen-av-habilitering-og-rehabilitering>

Helsedirektoratet (2021). Rehabilitering (definisjon og lovforankring) [nettdokument]. Oslo:

Helsedirektoratet (lest 30. august 2023). Tilgjengelig fra

<https://www.helsedirektoratet.no/tema/rehabilitering-habilitering-og-individuell-plan/nasjonal-plan-for-rehabilitering-etter-covid-19/om-nasjonal-plan-for-rehabilitering-etter-covid-19/rehabilitering-definisjon-og-lovforankring>

Helsedirektoratet (2021). Avansert klinisk allmennsykepleier (AKS) [nettdokument]. Oslo:

Helsedirektoratet (sist faglig oppdatert 05. september 2022, lest 12. september 2023).

Tilgjengelig fra <https://www.helsedirektoratet.no/tema/kompetanseloft-2025/avansert-klinisk-sykepleie-aks>

Kompetansebroen (2021, 10.november). *Hva er velferdsteknologi?*

<https://www.kompetansebroen.no/article/hva-er-velferdsteknologi>

Meld. St. 24 (2022-2023). Fellesskap og meistring: *Bu trygt heime*. Helse- og

omsorgsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-24-20222023/id2984417/>

Mæhlum, Sverre. 2020. *Rehabilitering* i *Store medisinske leksikon* på snl.no. Hentet 30.

august 2023 fra <https://sml.snl.no/rehabilitering>

Jansen, Jan K. S. (2022). Logoped. I *Store medisinske leksikon*. Hentet 13. september 2023 fra

<https://sml.snl.no/logoped>

Skjetne, I. (2020, 3.februar). *Forebyggende arbeid*. Nasjonal digital læringsarena.

<https://ndla.no/nb/subject:1:1b7155ae-9670-4972-b438-fd1375875ac1/topic:1:baadf378-9a45-422f-a80f-154e203d2bc2/topic:1:2705dab9-344d-4473-bbdf-3538f9fedfe0/resource:1:20744>

